

Malmö Agenda 21

Avstamp för en god miljö och en hållbar utveckling

Miljöförvaltningen Malmö Stad
Besök : Bergsgatan 17
Post : 205 80 Malmö
tel 040 -34 20 81/83

Materialet är nedladdat från Malmö stads hemsida
<http://www.malmo.se>

Enhälligt antaget av kommunfullmäktige
i Malmö stad den 21 augusti 1997. § 137 (Bih nr 97)

<i>PÅ VÄG MOT ETT HÅLLBART MALMÖ</i> _____	3
<i>MALMÖ 1997</i> _____	5
<i>VISIONER FÖR ETT LÅNGSIKTIGT HÅLLBART MALMÖ</i> _____	9
<i>FYRA NATURLAGAR SOM STYR VÅR TILLVARO</i> _____	11
<i>FYRA VILLKOR FÖR HÅLLBAR UTVECKLING</i> _____	12
<i>FYRA VIKTIGA PRINCIPER</i> _____	13
<i>HJÄLPREDA FÖR GODA MILJÖBESLUT</i> _____	14
<i>VI SOM ANTAR MALMÖS AGENDA 21 ÅTAR OSS ATT:</i> _____	15

PÅ VÄG MOT ETT HÅLLBART MALMÖ

Uppdraget Agenda 21

Världens länder och folk fick ett gemensamt uppdrag vid FNs konferens om miljö och utveckling i Rio de Janeiro 1992. Uppdraget innebar en uppmaning att arbeta för en hållbar samhällsutveckling. Man antog en global Agenda 21- ett handlingsprogram för det 21a århundradet. Som en viktig del i uppdraget ingår att göra lokala Agenda 21 program. Arbetet med den lokala Agendan ska göras i dialog med befolkningen och präglas av demokrati och öppenhet. Grundförutsättningarna i Agenda 21 är att samhällsutvecklingen måste ske inom ramen för vad naturen tål. Detta innebär att vi måste hushålla med naturresurser och minska vår påverkan på miljön. En hållbar samhällsutveckling innebär också:

- att välfärden är rättvist fördelad både i ett lokalt och globalt perspektiv,
- att det finns möjligheter för god livskvalitet och en god folkhälsa,
- att det finns en fungerande demokrati.

Den stora utmaningen i Agenda 21-processen är att åstadkomma en samhällsutveckling där dessa förutsättningar förenas.

Ett avstamp för Agenda 21 i Malmö

För att byggandet av det hållbara samhället ska bli framgångsrikt måste alla vara med. Enskilda medborgare, skolorna, företagen, handeln, föreningar, stadens verksamheter m.fl. måste aktivt medverka i processen. Den enskilda malmöbarns och det enskilda företagens agerande är avgörande för att uppnå en hållbar utveckling. Vad och hur vi producerar och säljer, vad vi handlar och konsumerar, hur vi hanterar vårt avfall, hur vi reser och hur vi bor är exempel på områden där det måste ske förändringar om vi ska uppnå målet.

Det ställs krav på ett nytt sätt att planera och genomföra förändringar. Ovanifrånperspektivet måste bytas till ett underifrånperspektiv. Stadens företrädare måste möta malmöborna på ett nytt sätt. Samtidigt måste stadens egen verksamhet förändras så att sektorstänkandet bryts och ersätts av samarbete och integration. Detta synsätt är en mycket viktig utgångspunkt för Agenda 21-arbetet.

Malmö Agenda 21 omfattar hela den geografiska kommunen - företag, myndigheter, organisationer, föreningar, individer och naturligtvis hela den kommunala organisationen. Malmö Agenda 21 beskriver våra gemensamma utgångspunkter och riktlinjer samt en vision för ett hållbart Malmö. Har vi en gemensam grund och en gemensam riktning så har vi också ett bra avstamp för det egentliga Agenda 21-arbetet.

Malmö stad och Agenda 21

Malmö stad skall genom sitt eget agerande i det dagliga arbetet såväl som vid långsiktig planering sträva efter att vara en föregångare för en hållbar utveckling. Det långsiktiga resultatet avgörs dock helt av hur organisationer, företag och enskilda människor engageras. Staden måste aktivt uppmuntra och underlätta för alla dessa att delta i Agenda 21 processen. En mängd olika aktiviteter och projekt för bättre miljö och hälsa pågår inom Malmö stads verksamheter.

Mer precisa mål och åtgärder för olika sektorer och områden kommer att anges bland annat i följande planer och program:

- Miljöprogrammet ger en samlad bild av miljösituationen och en konkret handlingsplan med mål och åtgärdsförslag för kommunala förvaltningar och bolag. Ett nytt miljöprogram för Malmö kommer att fastställas under 1997.
- Den fysiska planeringen är kanske det mest kraftfulla instrumentet som kommunen kan använda för att påverka strukturen kring människor vardagsliv. Malmö stad kommer att prioritera god miljö och hållbar utveckling i arbetet med den nya översiktsplan som ska antas år 2000.
- Eftersom en stor del av Agenda 21 arbetet måste ske i nära samverkan med stadens invånare är det av särskilt stor vikt att stadsdelarna bedriver ett aktivt arbete. Stadsdelsnämnderna arbetar med egna lokala Agenda program och folkhälsoprogram.
- Inom ramen för folkhälsoarbetet utarbetas olika program gällande alkohol, tobak kost mm
- Flera tekniska förvaltningar arbetar med olika typer av sektorsprogram t.ex. trafikmiljöprogrammet, kretsloppsplan, vattenplan, grönplan och energiplan.

Malmö stad har också ett ansvar för att följa upp Agenda 21 arbetet och att fortlöpande informera och inspirera malmöborna. Detta kan bland annat ske genom införande av någon form av nyckeltal eller indikatorer och årliga redovisningar av miljö, folkhälsa och välfärd i Malmö.

Var med och skapa ett hållbart Malmö

Varken kommun eller andra aktörer börjar från början i miljöarbetet. Mycket har redan gjorts. Många industrier släpper idag ut betydligt mycket mindre och ofarligare ämnen än tidigare. Runt om i Malmö pågår redan olika typer av Agenda 21 arbete. Många föreningar arbetar med Agenda 21 frågor. Företag miljöanpassar sin produktion och utvecklar mer miljöanpassade produkter. I bostadsområden arbetar människor för bättre närmiljö, ökad trivsel och gemenskap. Fler och fler blir intresserade av att återvinna och reparera. Det köps också fler miljövänliga produkter. Det pratas allt mer om hållbar utveckling och kretsloppstänkande. Allt fler inspireras av andras tankar och handlingar och börjar själva handla miljövänligare och inspirerar andra som i sin tur är med och skapar ett hållbart Malmö.

MALMÖ 1997

Vid en vändpunkt

Allt sedan (den moderna) miljödebatten väcktes på 1960-talet har kunskapen ökat om hur allting hänger samman, om att problemen är allvarliga och att vi alla har en del av ansvaret. Hur ska vi kunna bygga en god framtid åt jordens alla invånare? Miljöförstöringen ökar och de naturresurser som ska räcka åt kommande generationer är de samma som vi redan nu förbrukar i rasande fart.

För 25 år sedan handlade miljödebatten främst om industrins utsläpp och miljöproblem som var förknippade med dessa. Idag talar man om att en stor del av miljöproblemen kommer från enskilda individers livsstil. Vi är alla delaktiga i problemen och har alla ett ansvar för att hitta lösningarna.

Livskvalitet i form av hälsa och välbefinnande har starka samband med miljön liksom sociala förhållanden som levnadsstandard, sysselsättning, boende och segregation.

Vårt moderna välfärdssamhälle, vilket i hög grad byggts upp genom överutnyttjande av ändliga resurser, börjar knaka i fogarna. Arbetslösheten och den sociala utslagningen har ökat. Trots allt mer fritid upplever de flesta en allt större stress och en ökad oro för framtiden. Ju mer saker vi vant oss vid desto mer tid går åt till att köpa, flytta, putsa, visa upp, dammtorka, reparera och kasta. Vi måste också jobba allt mer för att köpa dem.

Allt fler har börjat inse att vi måste ändra riktning. Att vi måste skapa ett Malmö som är hållbart på lång sikt och grundar sig på resurshållning, kretsloppstänkande och medmänsklighet snarare än stress och slöseri.

Agenda 21 börjar bli en folkrörelse i Malmö, i Sverige och i världen.

Malmö och miljöproblemen

Verksamheter som pågår i Malmö påverkar miljön såväl lokalt, regionalt och globalt. På samma sätt påverkas vi av föroreningar som ibland härstammar långt härifrån.

Stadsluften

Föroreningshalterna i Malmöluften har sjunkit kraftigt de senaste årtiondena. Malmö är idag internationellt sett en ren stad. Det är främst halterna av svaveldioxid och sot som har minskat. Trots detta innehåller luften fortfarande för höga halter av vissa hälsofarliga substanser. Kväveoxider och partiklar, som irriterar luftvägarnas slemhinnor och lungvävnaderna, är några av de ämnen som fortfarande vållar problem. Idag bor eller arbetar ca 15.000 människor vid vägar där kväveoxidhalterna är så höga att långvarig inandning kan ge hälsoskador. Det finns också cancerframkallande ämnen i luften. Varje år beräknas ca 1.000 svenskar få cancer på grund av utsläpp från stadstrafiken. De ämnen som förorenar stadsluften kommer till övervägande delen från källor inom staden. Det är främst biltrafiken som förorenar stadsluften.

Övergödning

De havsområden som finns i vår närhet är starkt övergödda. Övergödningen orsakas av näringsämnen fosfor och kväve. Utsläppen kommer främst från jordbruk och avlopp. Kvävenedfall från luften bidrar också. Utsläppen till Öresund kommer främst från jordbruket. Den ökade mängden näring i haven har lett till en snabb tillväxt av alger. Den snabba tillväxten

har flera gånger lett till giftiga algblomningar. Då algerna dör och bryts ned uppstår syrebrist med påföljd att växt- och djurliv slås ut. Öresund tillförs stora mängder näringsämnen från Segeå, som bitvis rinner genom Malmö kommun. Andra spridningskällor av näringsämnen från Malmö kommun är reningsverken Sjölunda och Klagshamn. Reningsverken har idag en effektiv fosforrening. Klagshamn har också en bra kväverening. På Sjölunda är kvävereningen under uppbyggnad.

Försurning

Södra Sverige är hårt drabbat av försurning. Svaveldioxid och kväveoxider som till största delen släpps ut i andra länder, faller ned här och orsakar försurning. Endast 10-20 procent av nedfallet i södra Sverige kommer från svenska källor. Nedfallet av svavel och kväve beräknas vara 2,7 respektive 2 gånger högre än naturen tål.

Det kan vara lätt att förledas av de här siffrorna. För på samma sätt som vi påverkas av utsläpp som ibland sker långt härifrån, släpper vi själva ut föroreningar som skadar naturen på platser långt utanför kommungränserna. Vi exporterar från Malmö tio gånger mer svavel och femton gånger mer kväve än vi importerar. Den stora differensen mellan import och export beror till stor del på att vi bor många människor på ett litet område. Men det är värt att hålla dessa siffror i minnet när vi diskuterar hur mycket föroreningar vi tvingas ta emot. Utsläppen av svaveldioxid i Malmö härstammade 1995 från energiframställning (39 %), transporter (48%) och industrin (13%). Utsläppen av kväveoxider härstammade från trafiken (86%), energiframställning (10%), och industrin (4%).

Marknära ozon

Ett annat regionalt problem är det marknära ozonet. Marknära ozon bildas när kväveoxider och flyktiga organiska ämnen reagerar med hjälp av solljus. De problem vi i Sverige har av marknära ozon orsakas främst av utsläpp från kontinenten. Trots att det marknära ozonet är ett miljöproblem som uppmärksammas relativt lite är det ett av de miljöproblem som orsakar de största ekonomiska skadorna. Det marknära ozonet skadar tillväxten hos olika grödor och leder i höga halter till att växterna dör. Grödor som är speciellt känsliga för marknära ozon är spenat och potatis. De vanligaste sädeslagen är också känsliga. Det marknära ozonet beräknas årligen orsaka det svenska jordbruket ett skördebortfall värderat till 1-2 miljarder kronor. I Malmö har halterna av marknära ozon ökat väsentligt under de senaste åren. EU-direktivet för skydd av hälsa överskreds aldrig i början av 90-talet. Under de senaste åren har direktivet överskridits 15-30 gånger per år.

Hoten mot den biologiska mångfalden

Mellan 5 och 10 procent av jordens arter är idag utrotningshotade. För det mesta när det talas om utdöende arter talas det om djur eller växter som lever i världens regnskogar. Problemet med artutrotning är inte mindre i Sverige, eller för den delen Skåne. En lika stor andel av Sveriges olika djur- och växtarter är hotade av utrotning.

Ungefär hälften av Sveriges hotade arter finns i Skåne. Det moderna jordbruket är det största hotet mot artrikedomen i regionen. Många kulturväxter som är knutna till ängsmarker har i dagsläget svårt att klara sig. Borttagandet av odlingshinder och utdikning av våtmarker gör att djur och växter förlorar sina livsmiljöer. Konstgödsling och kemisk bekämpning är också ett hot mot många arter.

Växthuseffekten

Ett exempel på malmöbornas påverkan på den globala miljön är utsläppen av koldioxid. 1995 släppte vi ut 1.323 tusen ton koldioxid. Det innebär ett utsläpp på 6,6 ton per person. Koldioxidutsläppen är i Malmö, utslaget per person, betydligt högre än världsgenomsnittet. Växthuseffekten skulle alltså öka snabbare om alla jordens invånare släppte ut lika mycket koldioxid som malmöbon. Utsläppskällorna av koldioxid var 1995 energiproduktionen (45 %), trafiken (43 %), och industrin (13 %).

Uttunningen av ozonlagret

Nästan all användning av ozonnedbrytande ämnen har upphört i Sverige. Trots det har vi inte löst problemet med ozonlagrets uttunning. Det finns idag stora mängder ozonnedbrytande ämnen lagrade i olika produkter. De finns i Malmö i tusentals mindre kyl- och frysanläggningar i hem och på arbetsplatser. Stora mängder finns också i större kylanläggningar och värmepumpar. Det är av stor vikt att se till att dessa anläggningar inte läcker ut sitt innehåll när de är i drift och att de vid skrotning tas om hand på rätt sätt.

Miljögifter

I dagens Malmö använder vi tusentals olika kemikalier. I de flesta fallen vet vi inte hur miljö- eller hälsofarliga de är. I en del fall vet vi dock att ämnena är mycket farliga. Några av de mycket miljö- och hälsofarliga ämnena kallas för organiska miljögifter. Gemensamt för de organiska miljögifterna är att de är fettlösliga och långlivade. Det leder till att gifterna lagras i djurs vävnader och där ökar i mängd. De mest kända miljögifterna är PCB, DDT och dioxiner. Med tiden upptäcks allt fler miljögifter. Stora mängder mycket giftiga ämnen finns idag i olika produkter i form av flamskyddsmedel, mjukgörare och stabilisatorer. Till exempel har det upptäckts att ett ämne som heter polybromerade difenylater till sina effekter starkt påminner om PCB. Polybromerade difenylater kan det finnas ett kilo av i en vanlig TV. När varorna skrotas kommer deras farliga innehåll att läcka ut till naturen. Andra källor till spridning av organiska gifter är jordbrukets bekämpningsmedel, industriutsläpp och förbränning av avfall.

Tungmetaller

Tungmetaller är andra ämnen som redan i små mängder är miljö- och hälsofarliga. Utsläppen av tungmetaller från industrin har minskat kraftigt de senaste årtiondena. Även om utsläppen från industrin har minskats, tillförs samhället ändå stora mängder tungmetaller i olika varor. Till exempel har den stora försäljningsökningen av sladdlösa apparater lett till att stora mängder av tungmetallen kadmium tillförts samhället. 60-70 procent av de tungmetaller som har använts i Sverige de senaste 100 åren finns idag lagrade i existerande produkter.

Förbrukning av de ändliga resurserna

Vi som bor i den industrialiserade delen av världen förbrukar stora mängder råvaror. Användningen är i många fall långt snabbare än takten med vilken de återskapas. Det innebär att det i framtiden kan uppstå brist på olika råvaror. Råvarukonsumtionen är högre i Sverige än världsgenomsnittet. Vår konsumtion måste alltså minskas avsevärt om vi vill hindra att det uppstår en framtida råvarubrist.

Malmö av idag är en framtida omöjlighet

Enligt prognoser från Naturvårdsverket kommer många av de stora miljöproblemen att förvärras i framtiden. Försurningen, växthuseffekten och problemen med organiska gifter och metaller kommer alla att öka inom överskådlig framtid. Ett problem som vi dock ser slutet på är det allt tunnare ozonlagret. Ozonlagrets uttunning beräknas fortsätta till år 2000. Det kommer därefter sakta att återhämta sig och om ca 100 år åter nå sin ursprungliga storlek. Detta förutsätter att världens länder följer de avtal de har skrivit på.

De här problemen är vi med och bidrar till. Utsläppen från Malmö är små totalt sett, men därför inte obetydliga. Utslaget per person är våra utsläpp av många miljöfarliga ämnen stora. Likaså är vår konsumtion av icke förnyelsebara råvaror hög. Alla samhällssektorer är med och bidrar till problemen. Alla samhällssektorer måste alltså förändras i framtiden, så att vi uppnår ett långsiktigt hållbart Malmö.

VISIONER FÖR ETT LÅNGSIKTIGT HÅLLBART MALMÖ

Detta är en bild av hur ett framtida, kretsloppsanpassat, Malmö skulle kunna te sig. Tanken med visionen är att skapa en bild av det samhälle vi arbetar för att uppnå.

I Malmö lever vi livet

I den hållbara välfärdsstaden Malmö har människor satsat på livsvärdena, på gemenskap, humor, hopp, umgänge och omsorg. Det som är speciellt med dessa värden är att man får mer av dem när man delar dem. Till skillnad från materiella värden.

Malmö har blivit ett centrum för kultur och bildning. Kulturutbudet är oerhört rikt och varierat. Mycket tack vare befolkningens multinationella sammansättning. I skolan lär sig barnen redan från början förståelse och vördnad för livet och naturens kretslopp. Ofta fungerar naturområden i närheten av skolan som lärorum. Det unika samarbetet mellan universitet, näringsliv och kommunen har lett till att en mängd nya resurssnåla och miljöanpassade produkter och sysslor har utvecklats. I det stadsekologiska centrat utvecklas kunskapen om hur vi kan göra samhället ännu mer kretsloppsanpassat. Arbetslöshet, alkohol och narkotikamissbruk, den sociala utslagningen och segregation har minskat liksom många av de problem som var förknippade med felaktig kost, överkonsumtion och föroreningar i miljön. Folkhälsan är god.

I det hållbara Malmö lever vi det goda livet och tror på framtiden.

Demokrati

Medborgarnas inflytande över samhällsutvecklingen har stärkts. Kretsloppsseminarier anordnas regelbundet. Där presenteras uppnådda mål och det fortsatta arbetet mot ett hållbart samhälle diskuteras. Det har utvecklats en lyhördhet hos stadens politiker som leder till att invånarnas önskemål och initiativrikedom tas till vara.

Transporter

Med hjälp av en framsynt samhällsplanering har behovet av vägtransporter minskat. Bilar och lastbilar har blivit färre och ersatts med cyklar, promenader och miljövänliga, kollektiva, transportmedel. De vägtransporter som fortfarande rullar drivs med förnyelsebara energikällor. Minskningen av vägtransporter har minskat halterna av luftförorening. Allergier och luftvägssjukdomar minskar tack vare detta. Utbrett cyklande har också goda effekter på folkhälsan. Minskad privatbilism minskar åtgången av mark för vägar och parkeringsplatser. Den nyvunna marken används till att plantera träd och växter, lekplatser, uteserveringar etc. Bullerproblemen som många malmöbor drabbats av tidigare minskar tack vare en minskad trafik. När vi ska resa längre sträckor tar vi tåget. De snabba och bekväma tågen har nästan helt konkurrerat ut flyget i Europa.

Näringslivet

Allt fler varor produceras lokalt. Det har minskat behovet av långväga varutransporter avsevärt. Det som nu transporteras är information om hur man gör produkter, inte själva produkterna. Näringslivet i Malmö satsar på produkter som passar in i kretsloppssamhället. Produkterna produceras på sätt som inte skapar utsläpp till luft eller vatten. De färdiga varorna innehåller inte heller några farliga ämnen. Behovet av jungfruliga råvaror är mycket lågt istället återbrukas nästan alla använda råvaror. Fabriker som monterar isär gamla varor är lika vanliga som de som monterar ihop nya. Råvarorna i de gamla produkterna återbrukas sedan i de nya varorna.

Avfall och avlopp

Allt mindre avfall förs till förbränning. Förpackningar görs återfyllningsbara, så att de kan återanvändas. Materialen i förpackningarna är förnyelsebara och oskadlig för miljön och människors hälsa.

Stadens komposter hämtas av lantbrukare som odlar runt staden. När de levererat sina varor i Malmö tar de komposter med sig tillbaka till odlingarna. Näringsämnen i den mänskliga avföringen återcirkuleras effektivt till jordbruksmarken.

Vid rivningar återanvänds numera det mesta av rivningsmaterialet. Materialet i de uttjänta husen blir material i nya hus.

Energi

Energiförbrukningen har i kommunen minskat ner till en nivå där varken människor, växter, djur eller kulturmiljöer tar skada. Minskningarna sker tack vare att energieffektivaste teknik används. I bebyggelsen har det också gjorts energisparande åtgärder. Användningen av uran och fossila bränslen som olja, kol och naturgas har upphört helt. En stor satsning på förnyelsebara energikällor genomförs. På ett flertal ställen runt staden, bl a i hamnen står det vindkraftverk. På många villaägares tak sitter solceller som är kopplade till elnätet. De fossila bränslena i fjärrvärmenätet har ersatts med biobränslen.

Staden har blivit grönare

Mark som tidigare var reserverade för bilar har nu blivit grönområden. Många av de förut så tråkiga bakgårdarna är i dag grönskande oaser. Parkerna har blivit lite vildare. Där får gamla träd ligga kvar och förmultna till djurens och de klättrande barnens glädje. Flera gräsmattor som tidigare var kortklippta är idag vildvuxna ängar med ett rikt växt- och djurliv. Stadens mark används effektivt. Istället för att bebygga jordbruksmark och naturområden återanvänds redan använda markområden i stor utsträckning. Skadade naturmarker har också restaurerats.

Ett jordbruk i samklang med naturen

Lantbrukarna i området odlar numera många olika grödor. De stora monokulturerna där bara ett fåtal olika grödor växte är numera borta. Kemiska bekämpningsmedel har ersatts med biologiska. Likaså används naturliga näringsämnen istället för konstgödsel. Det har fått många djur- och växtarter som varit försvunna eller hotade i det Skånska landskapet att åter trivas. Läckaget av kväve och fosfor har minskats med hjälp av förfinade brukningsmetoder. Bränslet som behövs för att driva jordbrukarnas maskiner produceras till stor utsträckning på de egna gårdarna.

Boende

Hälssofarliga byggnadsmaterial i existerande bostäder har bytts ut mot ofarliga. Nya hus byggs med material som är garanterat ofarliga för miljö och hälsa. När nya byggnader byggs sker det i stor utsträckning i samförstånd med de kommande hyresgästerna. Husen byggs klimatanpassat för att minska behoven av värme och kyla.

FYRA NATURLAGAR SOM STYR VÅR TILLVARO

Så gott som dagligen får vi via massmedia höra om olika miljöfrågor. Ibland är budskapen oklara eller till och med motsägelsefulla. När budskapen är oklara är det bra att ty sig till naturens lagar för att förstå hur naturen fungerar.

Ingenting försvinner

Jorden är en sluten enhet där inget utom värme läcker ut. Materia och energi som vi använder försvinner inte, det omvandlas bara. Bensinen vi använder i våra bilar försvinner inte, det blir till föroreningar efter förbränning. Likaså är det med våra sopor. De försvinner inte bara för att sopbilen kör iväg med dem. Alla de ämnen vi tar upp ur jordskorpan hamnar till slut någonstans. Idag gräver vi i snabb takt upp ämnen från jordskorpan som det har tagit naturen miljontals år att skapa. Alla dessa ämnen sprids som föroreningar i naturen.

Allting sprids

All materia och all energi sprids. Förr eller senare kommer de ämnen som vi människor producerat att spridas i naturen. Innehållet i tv-apparater, datorer, batterier mm kommer för eller senare att hamna som föroreningar i naturen. Olja och kol som förbränns sprids som föroreningar med vinden.

Fotosyntesen är grunden för det mesta livet på jorden

Fotosyntesen är en process som binder ämnen som är spridda i naturen. Koldioxid, vatten och näringsämnen binds med hjälp av solen till energirika föreningar. När växterna äts av djur eller bryts ner av mikroorganismer används den energi som är lagrad i växterna. All mat till i stort sett alla djur som någonsin har levat på jorden har innehållit energi som har fångats upp av gröna växter. Undantag är vissa livsformer under jord och i havsdjupen.

Solen är en av de få långsiktigt hållbara energikällorna

Dagens förbrukning av uran och fossila bränslen är så hög att de kommer att vara förbrukade inom en relativt snar framtid. Därför måste vi minska användningen av dessa ämnen och gå över till solen som huvudsaklig energikälla. Solenergin kan vi ta till vara på många olika sätt. Vi kan använda oss av solceller som producerar el eller solfångare som värmer vatten. Vi kan också använda oss av energi som indirekt skapas av solen. Vattenkraft, vindkraft och biobränslen är exempel på det.

Geotermi (värme från jordens inre) och tidvattenskrafterna kan också användas där de är tillgängliga.

FYRA VILLKOR FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Målet med den lokala agendan är att skapa en långsiktigt hållbar utveckling i Malmö som bygger på resurshushållning och kretsloppstänkande. De fyra kretsloppsvillkoren är ett pedagogiskt och lättbegripligt sätt att beskriva den ram inom vilken samhällets ämnesomsättning måste inpassas för att bli långsiktigt hållbart.

De fyra villkoren lyder:

Uttaget av ändliga resurser måste minimeras

Förbrukningen av olja, malmer och andra mineraler måste minska till vad som hinner läggas fast i jordskorpan igen. Konsumtionen av dessa råvaror måste minska till en bråkdel av dagens.

Utsläppen av ämnen från samhällets produktion måste minska till en nivå som naturen kan hantera

Utsläppen av naturliga ämnen som koldioxid, svaveloxider och kväveoxider måste minska. Idag släpps ämnen, som i och för sig är naturliga, ut i naturen i mängder som skadar miljön. Exempel på det är koldioxid som bidrar till växthuseffekten och svaveldioxid och kväveoxider som bidrar till försurningen. Utsläppen av kemikalier som naturen inte klarar av att ta hand om måste minimeras.

Den biologiska mångfalden måste bevaras och växter och djur måste ges utrymme

Idag utrotas växt- och djurarter i en snabb takt. Naturen är mycket komplex och hela ekosystem kan kollapsa om en art försvinner. Därför måste vi se till att växter och djurarter får möjligheter att överleva. För att klara av livsmedelsförsörjningen långsiktigt måste vi också värna om utrymmet för växtligheten. Det innebär att vi i framtiden måste vara mer restriktiva med att ta mark i anspråk för vägar, bebyggelse etc.

Vi måste skapa en effektiv och rättvis resursanvändning

Vi måste anpassa vår livsstil efter naturens bärkraft och efter rättvisa globala förutsättningar. Hela jordens befolkning måste få möjlighet att leva i välstånd. Det måste ske utan att de tre första systemvillkoren bryts. För att de ska fungera måste vi effektivisera resursanvändningen. För oss som bor i den rika delen världen innebär det att vår livsstil måste bli resurssnålare.

FYRA VIKTIGA PRINCIPER

Vid all aktivitet som kan påverka miljön ska dessa principer tillämpas.

Försiktighetsprincipen

Brist på säkra bevis för att någonting är miljöfarligt ska inte hindra åtgärder för att motverka miljöförstöring.

Utbytesprincipen

Miljöfarliga processer, produkter och kemikalier byts eller förändras till sådana som till funktionen är likvärdiga, men mindre farliga.

Förorenaren betalar

En verksamhetsutövare har ekonomiskt ansvar när det gäller att förhindra att miljön skadas och för återställning av miljön i det fall skador uppstår.

Arbeta förebyggande

Miljöstörningar och annan inte önskad påverkan förebyggs så att de inte behöver åtgärdas i efterhand.

Dessa fyra principer är antagna av världens länder i Riodeklarationen. De finns också med i svensk lagstiftning.

HJÄLPREDA FÖR GODA MILJÖBESLUT

Innan man genomför en förändring eller ett projekt som kan påverka miljön är det viktigt att man tar reda på hur åtgärden påverkar miljön. Med hjälp av en checklista kan man se hur projektet passar in i vårt arbete med att skapa ett långsiktigt hållbart samhälle. Om projektet leder mot fel håll måste man tänka efter vilka åtgärder som måste till för att förbättra projektet ur miljösynpunkt

Ju fler ja desto bättre för miljön.

Fråga	Ja	Nej	Åtgärd
1. Minskar energi-användningen?			
2. Övergår vi till att använda förnyelsebara energikällor?			
3. Ökar eller bibehålls utrymmet för naturens kretslopp?			
4. Ökar eller bibehålls naturens biologiska mångfald?			
5. Skapas slutna kretslopp för materia och näring?			
6. Löser vi flera problem samtidigt, utan att skapa nya?			
7. Tillämpar vi försiktighetsprincipen?			

VI SOM ANTAR MALMÖS AGENDA 21 ÅTAR OSS ATT:

Arbeta för att förverkliga de visioner som presenteras på sid 9 och 10

Göra Malmö till ett kretsloppssamhälle definierat enligt de fyra systemvillkoren på sid 12

Följa de principer som presenteras på sid 13

Namn.....

Adress.....

Det är vår förhoppning att så många organisationer, företag och privatpersoner undertecknar detta dokument, så att vi tillsammans kan arbeta för ett framtida hållbart Malmö. Skicka papperet till Miljöförvaltningens Agenda 21 kansli, 205 80 Malmö.